

Griffie
p/a fractie Lijst Brunssum Lokaal

Datum 25 april 2023
Uw kenmerk
Ons kenmerk 202293422/202297602
Onderwerp Beantwoording artikel 43-vragen over
PFAS-verontreiniging grondwater bij
vliegbasis Geilenkirchen

Geachte heer L'Espoir, geachte heer Drenth,

Op 3 april 2023 ontvingen wij uw vragen (ex art. 43 RvO) over de PFAS-verontreiniging van het grondwater bij de vliegbasis Geilenkirchen. In deze brief geven wij antwoord op uw vragen.

Vraag 1: Kan het college eventueel in samenwerking met de gemeente Onderbanken en de provincie nagaan bij de Duitse steden en of instellingen wat de oorzaak van de vervuiling is, wat de ernst is en in hoeverre deze recent of reeds langer bestaat en hoe deze bestreden wordt?

Samen met de gemeente Beekdaelen is er contact gelegd met de diverse betrokken partijen om meer duidelijkheid te verkrijgen over de situatie. In Nederland betreft het de provincie Limburg (verantwoordelijk voor het grondwater), het Waterschap Limburg (verantwoordelijk voor het oppervlaktewater) en WML (verantwoordelijk voor het drinkwater). In Duitsland gaat het in de eerste plaats om de Kreis Heinsberg en de NATO Airborne Early Warning & Control Force als gebruiker van de basis. Via het Nederlandse ministerie van Defensie wordt er bovendien contact gelegd met de Bundesanstalt für Immobilienaufgaben, de instantie die namens de Duitse staat in dit kader verantwoordelijk is voor de basis.

De oorzaak van de verontreiniging blijkt te zijn gelegen in PFAS-bevattend blusschuim. De nu bekende informatie duidt op een ernstige verontreiniging, zowel qua aard, omvang als verspreiding. Gedurende tientallen jaren is het – naar later bleek schadelijke – blusschuim in het milieu terechtgekomen. In 2020 is er volgens opgave van de basis overgeschakeld op blusschuim zonder PFAS.

Er wordt in kaart gebracht op welke plekken PFAS in de bodem terecht is gekomen. De bodemsanering die vervolgens kan plaatsvinden zal de reeds opgetreden verontreiniging van het grondwater in een groter gebied ten noorden van de basis echter niet ongedaan kunnen maken. Wel kunnen er maatregelen worden getroffen om de blootstelling van mensen aan de schadelijke stoffen te voorkomen. Een voorbeeld daarvan is het door de Kreis Heinsberg afgekondigde verbod op het gebruik van grondwater door huishoudens in het gebied ten noorden van de basis.

Telefoon
(045) 527 85 55
E-mail
gemeente@brunssum.nl
Website
www.brunssum.nl

Postadres
Postbus 250
6440 AG Brunssum
Bezoekadres
Lindeplein 1
6444 AT Brunssum

Bankgegevens
IBAN NL68BNGH0285001523
t.n.v. Gemeente Brunssum
KVK-nummer
14129999



Vraag 2: Daar water en lucht doorgaans geen rekening houden met grenzen is er wellicht nu of op termijn mogelijk ook gevaar voor het grondwater en drinkwater voor onze gemeenten. In hoeverre is daar duidelijkheid over en wie kan dit met welke meetinstrumenten controleren en voor de gemeenteraad inzichtelijk maken?

Het gebied waarin de Kreis Heinsberg – in verband met de noordelijk gerichte grondwaterstroom onder de basis – het gebruik van grondwater verbiedt grenst aan Beekdaelen. Bij de kern Niederbusch liggen er zelfs Duitse en Nederlandse huizen direct naast elkaar aan weerszijden van de landsgrens. Daarom ontraadt de gemeente Beekdaelen momenteel het gebruik van grondwater, in afwachting van nadere gegevens over de waterkwaliteit.

In de Schinveldse bossen bevindt zich een waterwinlocatie van WML. Ook Brunssum wordt van daaruit voorzien van drinkwater. Het grondwaterbeschermingsgebied ter bescherming van deze waterwinning strekt zich uit tot over de Duitse grens. Dat geeft uiteraard reden tot zorg. Het antwoord dat wij van WML op onze vragen hebben ontvangen luidt als volgt:

“Drinkwaterbedrijf WML is op de hoogte van de PFAS-verontreiniging in de buurt van haar grondwaterwinning in de Schinveldse bossen. Het drinkwater wordt gemaakt van grondwater dat zich in een watervoerend pakket diep onder de grond bevindt. Dit is ander grondwater dan het ondiepe grondwater waar de onlangs afgekondigde maatregelen door de Duitse overheid op van toepassing zijn verklaard. Het diepe grondwater wordt beschermd door een moeilijk doordringbare kleilaag die zich boven het diepe watervoerende pakket bevindt en er worden geen verhoogde concentraties PFAS in dit water aangetroffen. WML controleert voortdurend de kwaliteit van het grondwater alvorens er drinkwater van gemaakt wordt. Daarnaast start WML dit jaar een onderzoek naar de mogelijke effecten van de PFAS-verontreiniging op het diepe grondwater voor de middellange en lange termijn. Het drinkwater dat WML levert voldoet aan alle eisen en normen die de Nederlandse Drinkwaterwet daaraan stelt.”

Vanuit haar verantwoordelijkheid voor het grondwater neemt ook de provincie grondwatermonsters die vervolgens in een laboratorium worden geanalyseerd. Inmiddels hebben wij met de provincie gesproken over intensivering van de bemonstering. Wij zullen erop aandringen dat meetresultaten inclusief de duiding ervan actief openbaar worden gemaakt en de rapportage dan ook ter kennisname aanbieden aan de gemeenteraad.

Vraag 3: Waarom is er in deze geen persbericht via de CAL of basis uitgegaan?

Wethouder Hermans heeft als lid van Commissie AWACS Limburg de PFAS-verontreiniging laten agenderen voor de eerstvolgende bijeenkomst. De vraag waarom er noch bestuurlijk of ambtelijk, noch publiekelijk in een eerder stadium vanuit de vliegbasis is gecommuniceerd over de verontreiniging zal dan zeker aan de orde komen.

Vraag 4: Wat zijn oplossingen op korte termijn om erger te voorkomen?

In de voorafgaande beantwoording is dit al aan de orde gekomen. Ten aanzien van de schadelijke, nauwelijks afbreekbare stoffen die zich al hebben kunnen verspreiden is een echte oplossing helaas niet voorhanden. Naar het zich nu laat aanzien zullen er de komende decennia – en mogelijk ver daarna – beheersmaatregelen nodig blijven ter voorkoming van risico's voor de volksgezondheid door blootstelling aan de stoffen.

Het college van burgemeester en wethouders van Brunssum,



burgemeester



secretaris